

Avveckla förnuftigt

SVERIGE ÄR ENERGIMÄSSIGT ett gynnat land genom våra stora älvar och en enorm potential för vindkraft, jordvärme och – nåja – solenergi. Efter årtal av fördröjningar är därför regeringens satsning på förnyelsebara energikällor välkommen och nödvändig. Hand i hand borde dock en lika stor satsning göras på att effektivisera energianvändningen. Även om en stor del av transporterna i framtiden skulle drivas med el i stället för på fossila bränslen skulle inte den totala energikonsumtionen behöva öka.

Med denna dubbla satsning finnes inget behov av att bygga nya kärnkraftverk för att klara Sveriges energiförsörjning. Att det ändå är en del i Alliansens energiuppställning ter sig därför främst som en eftergift åt det kärnkraftsfetischistiska folkpartiet.

ALLA ARGUMENT från folkomröstningen 1980 är i stort sett giltiga: Kärnkraften är potentiellt sett ytterst farlig, kräver en råvara som är ändlig och vars brytning skapar stora lokala miljöproblem, avfallsfrågan är olöst, kärnkraften är betydligt dyrare än vad som ofta hävdas, har koppling till framställning av kärnvapen och så vidare.

Men sedan 1980 har ett väsentligt argument tillkommit, nämligen att kärnkraften inte genererar stora utsläpp av koldioxid. Och att minska utsläppen av växthusgaser är dagens största energiutmaning.

Det är därför dags att förse Arbetarens gamla och klara ställningstagande mot kärnkraft med ett förbehåll: Kärnkraften får inte, när den avvecklas, ersättas med energi som ökar utsläppen av växthusgaser.

Det innebär att det är ännu mer prioriterat att lägga ner fossildriva kraftverk. När miljörelsen har fokuserat på kärnkraften har kolkraftens alla avigsidor tenderat att hamna i bakgrunden. Bortsett från att kolkraft är den mest utsläppsintensiva

energikällan, som lämnar ett livsfarligt bidrag till den globala uppvärmningen, är den även på kort sikt dödlig. Årligen dör tusentals arbetare i kolgruvor, och kolkraftens utsläpp förgiftar mark, vatten och luft och dödar, enligt beräkningar, hundratusentals människor årligen.

I SVERIGE ÄR kolkraften i stort sett utfasad, men man behöver åka långt för att konstatera att utbyggnaden av kolkraftverk fortfarande pågår – bland annat av svenska statens eget Vattenfall i Polen och Tyskland.

Om kärnkraftens vara eller icke vara är ganska enkel i Sverige – den bör avvecklas, om än med ovanstående förnuftiga förbehåll – blir den därför mer komplicerad ur ett globalt perspektiv. Som har påpekats många gånger är kärnkraften inte någon generell lösning på klimatproblemet, men samtidigt är den en mer uthärdlig energikälla än kolkraften under övergången till det grönare och energisnålare samhälle som måste bli.

Sveriges omställning bör fokusera på minskad konsumtion av förnyelsebar energi. Men utan att ställa stor tillit till obeprövad teknik vore det kanske vettigt att även lägga forskningspengar på vad som kallas för fjärde generationens kärnkraft. Det anser i alla fall den framstående klimatforskaren James Hansen. Inte minst eftersom denna kan lösa ett av de stora problemen med dagens kärnkraft: det radioaktiva avfallet med halveringstider på tusentals år. Förhoppningen är att fjärde generationens kärnkraft ska använda sådant avfall som bränsle och i sin tur efterlämna sig avfall med en halveringstid på "bara" några decennier.

Det vore i sig en stor välgärning, och om den dessutom kan förse oss med säker och så gott som koldioxidfri energi får vi lov att ompröva vår syn på kärnkraft en gång till.

RW

SOME RIGHTS RESERVED

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Ingå bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.